

gens Tilvækst. Dette vil imidlertid kun kunne ske ved en Sænkning af Levefoden. Ære være det dygtige, samfundsnyttige Arbejde, der er udført af vor intelligente Husmandsstand. Men jeg tror ikke, at det kan være Danmarks Fremtidsmaal, at den størst mulige Del af Befolkningen skal henvises til at leve og virke under Husmandsbrugets Tegn. Jeg tror i det hele taget paa, at Erhvervenes Gruppering her i Landet er foregaaet sundt og naturligt, og jeg tror derfor, man skal være varsom med ved dybe Indgreb fra Lovgivningsmagtens Side at frembringe Forskydninger i saa Henseende. Det Løsen, hvorover det foreliggende Toldreformforslag er bygget, er jo Kravet om, at Befolkningen skal kunne købe billigt, og dette Løsen er jo blevet støttet ikke mindst fra agrarisk Side. Men saa vil jeg sige til mine ærede Kaldstæller: De bleve skuffede ved Skattereformen, men de kunne være trygt forvissede om, at de ville blive mindst lige saa skuffede ved Toldreformen, og hvad specielt Gaardmandsstanden angaar, vil jeg sige til den, at der turde maaske være Anledning til at spekulere over, om den ikke for hver Krone, den sparer ved Toldreformen, kommer til at svare to, ja maaske tre Kroner til Statskassen. Nej, nogen direkte Støtte for Landbruget skal man ikke vente ved denne Reform, saa lidt som det overhovedet er i Landbrugets velforstaaede Interesse at gaa stærkt i frihandelsvenlig Retning. At de fiskale Toldnedsættelser ville kunne mærkes, tør jeg ikke bestride, og paa dette Punkt har jeg i det store og hele intet at indvende. Men Beskyttelses-satsernes Reduktion vil neppe blive følt, den vil, som det fra flere Sider er fremhævet, i det væsentlige blive udfældet som Mellemandleravance paa Vejen mellem Producent og Forbruger. Under disse Omstændigheder munder min Dom over det foreliggende Toldreformforslag ud i den Betragtning, at det svækker Byernes Erhvervsliv mere, end det gavner Landets øvrige Befolkning. Facit af det hele bliver derfor, efter min Opfattelse, en Svækkelse af det danske Erhvervsliv. Langt hellere havde jeg derfor set, om man havde indskrænket sig til at fjerne de Urimeligheder paa Toldloven, som man fra alle Sider kunde blive enige om at faa fjernet. Apropos Urimelighed: min fynske Partifælle pegede i Gaar paa den Urimelighed, at vort Lands Margarinefabrikanter maa betale Told af Raaproduktet til den Vare, som fra Udlandet sendes toldfrit ind over

vort Lands Grænser. At man ikke vil have ny Beskyttelse, det faar være, men naar vi i det Herrens Aar 1907 give os til at reformere Toldloven, saa synes jeg, at det var ret og rimeligt at fjerne saadanne Molboagtigheder som at Toldloven vender sin Brod mod vore hjemlige Producenter. For saa vidt imidlertid Loven for Kræfternes Parallelogram maa regnes ogsaa at præge et Lovgivningsarbejdes Frugter, skal jeg erkende, at Resultanten, saaledes som Situationen ligger for, peger i frihandelsvenlig Retning. Jeg beklager, at dette er saa, men at det virkelig er det, lader sig neppe afdisputere, og jeg har politisk Virkelighedssans nok til at erkende, at under de Omstændigheder er en vis Resignation den Indsats, der maa præsteres fra den toldpolitiske Side, jeg tilhører, hvis et Resultat skal kunne naas. Og ogsaa jeg ønsker et Resultat, ogsaa jeg betragter en vedblivende Udskydning af Toldreformen som overordentlig uheldig. Der skabes derved en Utryghed indenfor vort Erhvervsliv, som absolut er af det onde. Det erkendes fra alle Sider, at det er ønskeligt endelig en Gang at komme til Ende med denne Sag, og denne Erkendelse har indenfor de direkte interesserede Lejre skabt en vis Resignation, en Bæredvillighed til at bringe rimelige Ofre og til at betale overkommelige Løsepenge for at faa Sagen ført til en Afslutning. Men jeg vil da sige, at Toldlovsforslaget, som det her ligger for, efter min Opfattelse kræver uforholdsmæssige Løsepenge, det slaar uforholdsmæssigt stærkt til forskellige Sider af vort Erhvervsliv. Jeg skal ikke her gaa i Detailler, men jeg skal pege paa Sider af Tekstilindustrien, paa Sider af Metalindustrien, paa Sider af vor lille Industri og i det hele taget paa Sider af vort Erhvervsliv, der have Betydning for Opretholdelsen af god Arbejderfortjeneste i Almindelighed og ikke mindst paa Opretholdelsen af god kvindelig Arbejderfortjeneste. Jeg vilde ønske, at disse Sider af vort Erhvervsliv kunde for mere overkommelige Løsepenge faa tilvejebragt en Toldreform.

Til Slutning endnu blot en Bemærkning. Man læser undertiden i Bladene om Dampskibe, der for at naa Havn ikke blot have været i den sørgelige Nødvendighed at maatte anvende som Brændsel under Kedelen Dele af deres værdifulde Ladning, men tillige, hvor gør ligt, have maattet prisgive Skanseklædningen i samme Øjemed. Jeg betragter Toldbeskyttelsen som den skjærmende Skanseklædning for store Dele